

UCHWAŁA NR XXII/184/2017
RADY GMINY WĄSOSZ
z dnia 19 grudnia 2017 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wąsosz
na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r.poz.697 z późn.zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwalić Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąsosz na lata 2018-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy .

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Elżbieta Niebrzydowska

Załącznik do uchwały
Nr XXII/184/2017
Rady Gminy Wąsosz
z dnia 19 grudnia 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE WĄSOSZ

NA LATA 2018-2020

Rozdział 1

Określenie problemu

Dysfunkcje i kryzys w rodzinie warunkowane są różnymi czynnikami. Do najważniejszych problemów społecznych trapiących znaczną część polskich rodzin należy bezrobocie oraz ubóstwo. Długotrwały brak pracy i perspektyw na nią prowadzą do zubożenia. Charakterystyczne jest, że dzieci należą do grupy najbardziej narażonych na ryzyko ubóstwa w krajach UE. Wpływa to negatywnie na dobrostan dzieci oraz ich potencjał intelektualny i społeczny, ograniczając przez to szanse na poprawę ich sytuacji w przyszłości. Splot niekorzystnych czynników może spowodować sytuację, w której pewne rodziny w praktyce nie mają w ogóle lub też mają bardzo ograniczony dostęp do różnych obszarów życia społecznego, w tym zdrowia, edukacji, kultury, transportu czy mieszkalnictwa i w rezultacie funkcjonują niejako na marginesie społeczeństwa.

W Polsce funkcjonuje system polityki na rzecz dzieci i rodziny w ramach którego realizuje się takie zadania jak: udzielanie pomocy finansowej rodzinom z dziećmi w ramach świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i alimentacyjnych, tworzenie warunków dla godzenia pracy ze sprawowaniem obowiązków rodzicielskich, ale także kształtowanie warunków dla funkcjonowania rodzicielstwa zastępczego i zwiększenia udziału rodzinnych form opieki nad dziećmi. Ważnym etapem było w tym kontekście wprowadzenie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2012 r. Wprowadziła ona znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy w zakresie: pracy z rodziną - co należy do zadań własnych gmin - i organizacji pieczy zastępczej – co należy do zadań własnych powiatu. W systemie polityki na rzecz dzieci i rodziny prawo dziecka do pieczy zastępczej jest prawem subsydiarnym wobec prawa dziecka do życia w rodzinie, równocześnie umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, a celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko (o ile jest to możliwe) mogło powrócić pod opiekę rodziców.

Zgodnie ze wspomnianą ustawą wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek ten, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Realizują one ten obowiązek w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Praca z rodziną odbywa się poprzez przydzielenie tam, gdzie jest to wskazane, asystenta rodziny. Ponadto, w celu wspierania rodziny, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Praca z rodziną jest prowadzona również w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- 2) terapii i mediacji,
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- 5) organizowaniu dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji (grup wsparcia, grup samopomocowych).

Rozdział 2

Ramy prawne programu

Wiedza i doświadczenie praktyków wskazuje, że przezwycięzenie sytuacji zagrażającej wykluczeniem społecznym jest często poza zasięgiem rodzin, które znalazły się w tej sytuacji. Istnieje zatem potrzeba, by osoby i instytucje odpowiedzialne za organizację opieki nad dzieckiem i rodziną udzieliły im wsparcia. Do zapewnienia takiego wsparcia Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.) zobowiązuje organy jednostek samorządu terytorialnego. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny określa art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednym z nich jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z w/w ustawą wsparcie powinno szczególnie polegać na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 5) pomocy w integracji rodziny,
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Głównym realizatorem programu na terenie Gminy Wąsosz jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu.

W trakcie realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu może liczyć na wsparcie następujących instytucji:

Lp.	Nazwa instytucji	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogiczna	Pomoc finansowa i rzeczowa	Praca socjalna	Pomoc prawna	Pomoc edukacyjna
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu			x	x		
2.	Urząd Gminy Wąsosz		x	x		x	x
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie	x	x	x		x	x
4.	Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Grajewie	x	x				x

5.	Poradnia Zdrowia Psychicznego w Grajewie	x					x
6.	Sąd Rejonowy w Grajewie					x	x
7.	Zespół Interdyscyplin arny Gminy Wąsosz					x	x
8.	Gminna Komisja Rozwiązywani a Problemów Alkoholowych					x	x
9.	Szkoła Podstawowa w Wąsoszu		x				x
10.	Szkoła Podstawowa w Sulewie – Kownatach		x				x
11.	Szkoła Podstawowa w Ławsku		x				x
12.	Szkoła Podstawowa w Niecikach		x				x
13.	Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie		x	x		x	x

Rozdział 3

Charakterystyka społeczno – demograficzna Gminy Wąsosz

Z danych statystycznych wynika, że na terenie Gminy Wąsosz w roku 2016 mieszkało 3 843 osoby. Liczba dzieci i młodzieży w wieku od 0-17 lat wynosiła 397 osób. Liczba osób bezrobotnych to 242 osoby.

Według najbardziej aktualnych danych obejmujących rok 2016, Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu udzielił wsparcia w formie świadczeń z pomocy społecznej 211 rodzinom, z czego 163 stanowiły rodziny z dziećmi.

Poniższa tabela przedstawia główne przyczyny z jakich została przyznawana pomoc społeczna rodzinom.

Przyczyny	Liczba rodzin (osób w rodzinach) objętych pomocą społeczną		
	2014	2015	2016
ROK			
Bezrobocie	76 (286)	65 (241)	70 (231)
Ubóstwo	166 (740)	146 (648)	151(636)
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	24 (101)	18 (86)	18 (76)
Niepełnosprawność	28 (91)	28 (84)	26 (77)
Długotrwała choroba	22 (85)	22 (74)	19 (58)
Trudności w przystosowaniu się do życia, po opuszczeniu zakładu karnego	1 (1)	1 (1)	-

Źródło: Opracowano na podstawie danych OPS Wąsosz

Rozdział 4

Struktura celów i wskaźników realizacji zadań w programie

1. CEL GŁÓWNY: SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W WYPEŁNIANIU ICH FUNKCJI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH

Przewidywany efekt:

Na koniec okresu realizacji Programu, na terenie gminy Wąsosz funkcjonuje system wspierania rodziny odpowiadający na potrzeby rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Rodziny wymagające wsparcia w większym zakresie, będą mogły korzystać z usług asystentów rodziny oraz innych form wsparcia środowiskowego zapewnianych przez ośrodki pomocy społecznej i organizacje pozarządowe.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej,
- 2) zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przezwyciężeniu problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

3. ZADANIA:

- 1) zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne). Kontynuacja programów dożywiania oraz wsparcia finansowego dla rodzin najuboższych,
- 2) zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność),
- 3) zapewnienie możliwości szybszego dostępu do lokali komunalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej,
- 4) zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej,

- 5) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny,
- 6) organizacja szkoleń, które będą miały na celu podniesienie kompetencji wychowawczych i opiekuńczych dysfunkcyjnych rodzin,
- 7) wsparcie dla pracy asystentów rodziny,
- 8) kontynuacja i rozwój oferty sportowo-kulturowej dla dzieci i młodzieży, szczególnie w czasie wolnym od lekcji,
- 9) współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu obserwacji sytuacji społecznej dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz nawiązywanie współpracy z rodzicami i opiekunami,
- 10) tworzenie grup samopomocowych i grup wsparcia.

Rozdział 5 **Finansowanie programu**

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąsosz na lata 2018-2020 będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wąsosz, dotacji celowej oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Rozdział 6 **Monitorowanie**

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wąsosz na lata 2018-2020 będzie podlegał systematycznemu monitoringowi i ewaluacji. Prowadzony monitoring będzie zakładał systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań Programu. Ponadto zgodnie z art.179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej po przygotowaniu przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsoszu, Wójt w terminie do 31 marca każdego roku złoży roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadania.